

Uppdaterade nationella riktlinjer för vård vid depression och ångestsyndrom

2021

Forskningen om depression och ångest går framåt, och nu uppdaterar Socialstyrelsen de nationella riktlinjerna. Här sammanfattar vi de viktigaste uppdateringarna.

Socialstyrelsen har gjort en mindre översyn av de nationella riktlinjerna för vård vid depression och ångestsyndrom. Vi tar till exempel upp ett nytt antidepressivt läkemedel för vuxna, esketamin, som bara bör användas i undantagsfall. Vi avråder samtidigt från utredningar med enbart metoden Brief child and family phone interview (BCFPI). Två andra nya rekommendationer gäller behandling av barn och ungdomar som har återhämtat sig från en depression.

Läs mer på Socialstyrelsens webbplats:

- Nationella riktlinjer för vård vid depression och ångestsyndrom
- Indikatorer för vård vid depression och ångestsyndrom.

Esketamin kan ges i undantagsfall till vuxna med svårbehandlad depression

Esketamin är ett antidepressivt läkemedel med en ny verkningsmekanism. Socialstyrelsen rekommenderar bara esketamin i undantagsfall, och då som tillägg till andra antidepressiva läkemedel, för vuxna med svårbehandlad (behandlingsresistent) medelsvår till svår depression. Läkemedlet har troligen endast en liten effekt, och dessutom vissa biverkningar. Hälso- och sjukvårdspersonalen ska övervaka patienterna varje gång de tar läkemedlet, eftersom det finns risk för bland annat högt blodtryck. Personalen ska också vara uppmärksam på risk för läkemedelsberoende.

Enbart metoden BCFPI bör inte användas för att upptäcka barn och ungdomar som behöver utredas vidare

Brief child and family phone interview (BCFPI) är en telefonbaserad intervjumetod. Vårdnadshavare till barn och ungdomar med misstänkt depression eller ångestsyndrom får svara på frågor om psykiatriska symtom hos sitt barn. Det finns dock en stor risk att missa många barn och ungdomar med depression eller ångestsyndrom, om man använder BCFPI. Socialstyrelsen avråder därför från att enbart använda denna metod för att upptäcka barn och ungdomar som behöver utredas vidare.

Barn och ungdomar kan få förebyggande behandling mot nya svåra depressioner

Det är vanligt att barn och ungdomar får återfall efter att de återhämtat sig från en depression (uppnått remission). För att förebygga återfall kan hälso- och sjukvården erbjuda antidepressiva läkemedel till patienter som har haft en medelsvår till svår depression, upp till cirka ett år efter återhämtningen. Eventuellt kan patienterna samtidigt behandlas med kognitiv beteendeterapi (KBT). Den förebyggande behandlingen har möjligen en måttlig effekt på risken för återfall.

De nationella riktlinjerna är ett stöd för prioriteringar

De nationella riktlinjerna ska främja en god och jämlik vård vid depression och ångestsyndrom, och är baserade på bästa tillgängliga kunskap. De hjälper dig som fattar beslut att välja och erbjuda den vård som ger störst nytta för patienten i relation till kostnaden. Vissa behandlingar bör införas eller få ökade resurser, medan andra bör minska eller avvecklas. Riktlinjerna ger därmed stöd för prioriteringar – de ska bidra till att resurser används effektivt och fördelas efter behov. Det handlar om

prioriteringar på flera beslutsnivåer, och vi vänder oss därför främst till politiker, chefstjänstemän, verksamhetschefer och övriga beslutsfattare med ansvar för vården vid depression och ångestsyndrom.

Även du som behandlar patienter kan ha stöd av riktlinjerna när du väljer metod i en aktuell behandlingssituation. Rekommendationerna gäller dock på gruppnivå, så du behöver ta hänsyn till de särskilda förutsättningarna och önskemålen i varje patientmöte.

Socialstyrelsen utvärderar vården vid depression och ångestsyndrom

Socialstyrelsen utvärderar vården vid depression och ångestsyndrom löpande, med utgångspunkt i de nationella riktlinjerna. Den senaste utvärderingen från 2019 visar att allt fler har fått psykiatrisk vård för depression och ångestsyndrom de senaste 10 åren. Trots det växer köerna. Därför behöver regionerna bland annat fortsätta att bygga ut den så kallade första linjen, psykiatrisk primärvård för barn och ungdomar med symtom på psykisk sjukdom. En snabb och korrekt diagnos är nödvändig för en god vård, och den diagnostiska processen behöver förbättras.

Läs mer på Socialstyrelsens webbplats:

Utvärdering av vård vid depression och ångestsyndrom.

Välkommen med synpunkter och frågor

- Har du synpunkter på uppdateringarna?
Mejla digitala-nationella-riktlinjer@socialstyrelsen.se.
Socialstyrelsen tar hänsyn till synpunkterna nästa gång vi ser över riktlinjerna.
- Har du frågor om arbetet?
Mejla stefan.brene@socialstyrelsen.se.